

כאשר יתנו לאדם רשות ליטול לעצמו **אבנים טובות ומרגליות** ככל אשר יוכל שאת – הרי בודאי שלא יחסוך כל מאמץ בנשיאת משא כבד ככל היותר, לא רק ליטרא אחת, אלא כו"כ ליטראות, ואף שנשיאת משא כבד זה כרוכה בעמל ויגיעה, עד שזיעה ניגרת ממנו – פשיטא שאין זה נחשב אצלו לעמל וטירחא, אדרבה: ככל שהמשא יהי כבד יותר – **יתענג** מכך עוד יותר!

ועד"ז מובן בנוגע לעבודה דיום השבת – שאף שהוא מתייגע בלימוד התורה ובעבודת התפלה, ביגיעה רבה ועצומה (כנ"ל), אעפ"כ, אין זה נחשב לענין של עמל, מכיון שהוא **מתענג** בזה.

דוגמא לדבר: "מותר להתענות תענית חלום בשבת . . (כי) התענית הזו **תענוג** הוא לו" (שו"ע אדה"י או"ח סרפ"ח ס"ג), אף שצריך להתענות על תעניתו כו'.

יט. עפ"י מובנת ההוראה הנלמדת מהקביעות דח"י אלול ביום השבת: כל עניני העבודה דח"י אלול (שנתבארו לעיל בארוכה) – יכולים להיות בכמה אופנים, כמובן. ועל זה באה ההוראה מקביעות שנה זו – שהעבודה בכל ענינים אלו צריכה להיות באופן העבודה דיום השבת.

והכוונה בזה – הן בנוגע לכך שהעבודה היא באופן נעלה יותר, כפי שנתבאר לעיל שהעבודה דיום השבת היא באופן נעלה יותר מאשר העבודה דימי החול; והן בנוגע לכך שהעבודה נעשית מתוך **תענוג**, שזהו אופן העבודה דיום השבת, כנ"ל בארוכה.

כ. ביאור ההוראה מפרשת השבוע – "כי תבוא":

"והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה" – מורה על עבודתו ופעולתו של יהודי **בעולם**, כלומר, שיהודי אינו יכול להסתפק בעבודתו עם עצמו, אלא עליו לפעול גם בחלקו בעולם, ועי"ז – בעולם כולו.

וזהו הענין ד"כי תבוא אל הארץ" – שבכל מקום שנמצא עושה ממנו "ארץ ישראל", וכידוע פתגם הצ"צ: "מאן דא' ארץ ישראל".

כא. ועוד ענין בזה:

איתא בספרי (ריש פרשתנו) "אין והי' אלא **מיד**".

ובהקדים:

יש שרוצים להגי' את דברי הספרי, כדי שלא יוקשה מדברי הגמרא (קידושין לו, ב) שמצות ביכורים נוהגת לאחר ירושה ושיבה, כמ"ש "וירשתה וישבת בה". אבל – מובן, שלא זו הדרך להגי' ולתקן כאשר מוצאים קושיא!... [כפי שהאריך רבינו תם בענין זה], אא"כ ישנו הכרח גמור כו', משום "אל תשכן באהלך עוולה". ובנדו"ד – הרי לדעת כמה גדולי ישראל (ראה צפתי"נ עה"ת ריש פרשתנו. וש"נ) בפירוש הספרי, החיוב דביכורים הוא תיכף ומיד שיכנסו לארץ*.

כלומר, שישנם בי' דעות בדבר: לדעת הגמרא – החיוב הוא לאחר ירושה ושיבה, נאילו לדעת הספרי – החיוב הוא "מיד".

(*) להעיר מהמקומות שנשמנו בלקו"ש ח"ט ע' 152 הערה 2. הייט סיע 603.

ש"ם תבוא, ח"י אלול

והנה, כאשר מדובר אודות הלכה בפועל – הרי אף ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים", אי אפשר להתנהג בפועל ממש כבי הדעות; אבל כאשר מדובר אודות העבודה הרוחנית שבדבר – ישנם בי העניינים בעבודת האדם.

והביאור בזה:

ישנו אופן עבודה ע"פ סדר והדרגה, מדרגא לדרגא, מן הקל אל הכבד – שזהו ע"ד ובדוגמת הבאת ביכורים לאחר ירושה ושיבה דוקא. וישנו אופן עבודה שלא ע"פ סדר והדרגה, באופן של דילוג – ע"ד ובדוגמת הבאת ביכורים מיד.

ודוגמתו בעבודת האדם בכל יום ויום:

כאשר יהודי מתעורר משינתו – פותח הוא באמירת "מודה אני לפניך מלך כו", ביטול והודאה כללית להקב"ה, תוך כדי הדגשה שמציאותו היא – אלקות, שהרי אומר "שהחזרת בי נשמותי", היינו, שנשמתו (שהיא עיקר מציאותו) ניתנה לו מחדש ע"י ה"מלך". ומובן, שעבודה זו היא באופן של דילוג, "מיד", היינו, למרות שזה עתה התעורר משינתו, ועדיין לא נטל ידינו כו' – אעפ"כ, אומר הוא תיכף ומיד "מודה אני לפניך מלך".

וביחד עם זה – ישנה עבודה מסודרת, ע"פ סדר והדרגה, מן הקל אל הכבד: התחלת התפלה – "הודו לה'", ואח"כ "פסוקי דזמרה", ברכות ק"ש, ק"ש, ותפלת העמידה, עד לסיום התפלה – "אך צדיקים יודו לשמך גו'", תכלית השלימות הדואה וביטול – תכלית הידיעה שלא נדעך.

וזהו כללות הענין ד"והי" כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה" – שעבודת האדם צריכה להיות בבי אופנים הנ"ל: הן באופן של "מיד" [כדברג הספרי: "אין והי' אלא מיד"], עבודה באופן של דילוג שלא ע"פ סדר והדרגה, וזהו עבודה מסודרת – "וירשתה וישבת בה", וכמודגש גם בהמשך הכתוב: "ושמת בטנא" – המשכת אורות בכלים (כידוע תורת הבעש"ט בזה).

וזהו כללות ההוראה בנוגע למעשה – שהעבודה דח"י אלול, שכללותה ונקודתה היא הפצת המעיינות חוצה, והפצת היהדות, תורה ומצוותי – צריכה להיות בבי אופנים הנ"ל, הן באופן של סדר והדרגה, והן באופן של דילוג – "מיד".

כב. ישנו ענין נוסף הקשור עם ח"י אלול (ללא חילוק באופן הקביעות) – הנלמד מהשיעור תהלים דח"י אלול (א' משיעורי חת"ת שנקבעו ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו):

השיעור תהלים דח"י אלול, סיומו – "אשר חרפו עקבות משיחך", ומסיים: "ברוך ה' לעולם אמן ואמן".

וההוראה מזה:

כאשר ישנם מניעות ועיכובים על הפצת המעיינות חוצה – אין להתפעל מזה כלל וכלל, וצריכים לדעת שזהו הענין ד"אשר חרפו עקבות משיחך"!!! היינו, שכאשר נמצאים ב"עקבות משיחך", אזי ישנם כאלו "אשר חרפו", ולכן, אין מה להתפעל מהם, ואדרבה: צריכים להוסיף עוד יותר בהפצת המעיינות חוצה, כידוע ומבואר בשיחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בענין "מלחמת בית דוד".

ואלו "אשר חרפו גו'" – אוי ואבוי להם!... ואין כאן המקום להאריך בזה,

בלתי מוגה

במקום זה, אלא גם באופן של עשירות — להשלים את חסרון הביאור במקום אחר.

ולכך יש צורך לחפש את המקום שבו מבואר הענין באופן של עשירות, שהרי אין כל ספק בכך שישנו מקום שבו מבואר הענין, אלא שיש צורך למצוא זאת. ובלשון חז"ל¹¹² עה"פ¹¹³ "כי לא דבר ריק הוא מכם": "כי לא דבר ריק הוא, ואם ריק הוא — מכם הוא, ולמה מפני שאין אתם יגיעין בתורה".

והיכן צריכים לחפש זאת בפירושו רש"י — בפסוקים ובפרשיות שלפנ"ז, ע"ד הירוע בכללי הרמב"ם¹¹⁴ שסומך על מה שכתב בהלכות שלפנ"ז אבל אינו סומך על מה שכתב בהלכות שלאח"ז, ועאכו"כ בנוגע לפירושו רש"י, פשוטו של מקרא — שאינו יכול לסמוך על המבואר לאח"ז, ובינתיים — להשאיר את הלומד בטעות או בהעדר ההבנה.

יז. בהתחלת פרשתנו נאמר "והי' כי תבוא אל הארץ אזור ה' אלקיך נותן לך נחלה וירשתה וישבת בה ולקחת מראשית כל פרי האדמה גו' ושמת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך וגו'" — מצות ביכורים.

וכאן מתעוררת תמיהה בפשטות הכתובים:

תוכן הכתובים בהתחלת פרשתנו הוא — פרטי החיוב דמצות ביכורים. ולכאורה, מכיון שחיוב הביכורים אינו אלא לאחר ירושה וישיבה, כמ"ש רש"י "מגיד שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה" — א"כ, מדוע מתחיל הכתוב את פרשת ביכורים בתיבות "והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה" — כו"כ שלבים הנמשכים זמן רב לפני שמגיעים לזמן החיוב דהבאת ביכורים (י"ד שנה, שבע שכבשו ושבע שחלקו¹¹⁵), לכאורה, הי' הכתוב צריך להתחיל כך: "והי' כי ישבת בארץ תקח מראשית כל פרי האדמה גו' והלכת אל המקום אשר יבחר וגו'"?

וע"ד שלמדנו זה עתה בס"פ תצא: "והי' בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב גו' תמחה את זכר עמלק", ולא נאמר "והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה והניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב וגו'".

והנה, כאשר מחפשים בפירושי רש"י שלפנ"ז (ע"פ האמור לעיל) — מוצאים (במקום תירוץ —) קושיא גדולה יותר (בענין דוגמתו):

בהתחלת פ' בהר נאמר: "כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה". ותמוה: החיוב דשמיטה אינו שייך מיד עם הכניסה לארץ, כי אם לאחר ההקדמה ד"ש שנים תזרע שדך גו' ובשנה השביעית גו' שבת לה" (כמפורש בהמשך הפסוקים), וא"כ, הול"ל "כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן

(112) ירושלמי ריש פאה. (113) האינו לב. מז. (114) יד מלאכי כללי הרמב"ם ס"ו. (115) פרש"י ראה יב. ח.

לכם שש שנים תזרע שדך גו' ובשנה השביעית גו' שבת לה'??!
 והקושיא בפסוק זה — גדולה יותר מהקושיא שבפרשתנו, כי: בפרשתנו, כל הפרטים מתאימים עם המציאות ("כי תבוא גו' וירשתה וישבת בה ולקחת גו'"), והשאלה היא רק מהו הצורך בהקדמת פרטים שיהיו משך זמן לפני החיוב דביכורים, משא"כ בפ' בהר, הרי מ"ש "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה'" — אינו מתאים עם המציאות (לכאורה), מפני שמצות שמיטה אינה מיד כשנכנסים לארץ אלא לאחר "שש שנים תזרע שדך"!
 וכפי שיתבאר לקמן.

יח. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר — הנה על הזהר דפרשתנו אין הערות, אבל בהערות לפ' שלח¹¹⁶ מבואר ענין השייך לפסוק שבפרשתנו¹¹⁷ — "ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת":

איתא בזהר¹¹⁸: "זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא, דקב"ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו כו'". ומבאר אאמו"ר: "הג' לשונות הוא כמ"ש¹¹⁹ כך בחר ה' אלקיך ותרגומו כך אתרעי. . . ואתכני בהו, הוא מה שהקב"ה נקרא ומכונה בשם כי הקב"ה נקרא ישראל. . . ואתפאר בהו הוא כמ"ש¹²⁰. . . ישראל אשר כך אתפאר. . . והוא לנגד הג' חלוקות שבישראל, כהנים לויים וישראלים, שהם לנגד חג"ת. אתרעי בכהנים חסד. . . ואתכני בהו בלויים גבורה, ואתפאר בהו בישראלים ת"ת, והיינו הג' קוין חג"ת. . . והיינו מ"ש בפ' תבא על ישראל ולתתך עליון על כל הגוים. . . לתהלה ולשם ולתפארת, תהלה יהל אור הוא מצד החסד, והיינו מה שאמרו כאן דאתרעי, ולשם הוא מה שאתכני בהו שנקרא בשם, ולתפארת הוא מה שאתפאר בהו".
 וצריך להבין:

(א) כאשר מדברים אודות גודל מעלתם של ישראל, "דקב"ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו" — מה מקום להדגיש ש"זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא", אוה"ע — מאן דכר שמיהו? וכי צריך הזהר לחדש שמעלתם של ישראל גדולה ממעלתם של "עמין עכו"ם דעלמא"?
 (ב) מהי ההוראה שיש ללמוד מענין הנ"ל — בעבודת האדם?
 וכפי שיתבאר לקמן.

יט. בשבת זו לומדים במסכת אבות שני פרקים — פרק שלישי ופרק רביעי (כמצויין בלוחות).

והנה, אף שיכולים להתעכב על ביאור משנה בא' משני פרקים אלו, מ"מ,

¹¹⁶ לקוטי לוי"צ ע' שעה. ¹¹⁷ כו, יט. ¹¹⁸ ח"ג קסא, ב. ¹¹⁹ ואתחנן ז, ה. ראה יד. ב. ¹²⁰ ישעי' מט, ג.

מכיון ש"מנהג ישראל" ("תורה היא"¹²¹) ללמוד בשבת זו שני פרקים, הרי בודאי יש קשר ושייכות ביניהם,

[כמובן בפשטות שהלימוד דב' פרקים אינו דבר שנעשה מפני ההכרח לסיים את לימוד מסכת אבות לפני ר"ה, אף שאין כל קשר ושייכות ביניהם — שהרי מדובר אודות ענין שנקבע ע"פ "מנהג ישראל תורה היא"].

ולכן, יש למצוא נקודה משותפת שאודותי מדובר הן במשנה דפרק שלישי והן במשנה בפרק רביעי.

וכפי שיתבאר לקמן.

ב. דובר אודות ההוצאה לאור דספר מראי מקומות על הרמב"ם — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס לקמן ע' 2577.

לאחרי השיחה — נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א בקבוק משקה להעומדים בראש ה"מערכת", ואח"כ צוה לנגן "אין אדיר כה".

* * *

כא. הביאור בפרש"י:

הקושיא לשם מה מקדים הכתוב "והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה", ואינו מתחיל מיד אודות החיוב דביכורים — מעיקרא ליתא:

קושיא הנ"ל שייכת רק כאשר יוצאים מתוך הנחה שכתוב זה ("והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה") לא בא אלא לבאר פרט במצות ביכורים (שחיובה אינו אלא לאחר כיבוש וחלוקה) — כפי שרגילים ללמוד ע"ד ההלכה; אמנם, ע"פ פשוטו של מקרא — לא קאי כתוב זה אודות הציווי דביכורים, כי אם אודות עצם הציווי ד"וירשתה וישבת בה", ופירוש הכתוב הוא: "והי' כי תבוא אל הארץ" אזי ישנו הציווי ד"וירשתה וישבת בה", כלומר, ציווי לכבוש ולחלק את הארץ ולהתיישב בה (משא"כ ע"ד ההלכה¹²² — הציווי דכיבוש וחלוקה נלמד ממק"א).

ולאחרי כן ממשיך בכתוב שלאח"ז ציווי נוסף: "ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו'" — מצות ביכורים

[ועפ"ז מובן דיוק הלשון "ולקחת גו'", בוא"ו המוסיף, ולא "תקח" וכיו"ב — מכיון שאין זה הציווי הראשון שבפרשה, אלא ציווי נוסף, לאחר הציווי ד"וירשתה וישבת בה"].

ולכן, אין להקשות שהכתוב הי' צריך להתחיל מיד בענין הביכורים, ללא ההקדמה ד"והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה" — מכיון שאין זו רק הקדמה (ותנאי) לציווי דביכורים, כי אם גם ציווי בפ"ע — ציווי אודות

121) תורה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי"ל — הובא ברמ"א יר"ד ששע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מרורא ע' 153. לקו"ש ח"כ ע' 56 הע' 2. וש"נ. 122) דאה אנציקלופדי תלמודית (כרך ב) ע' א"י ע' רא. וש"נ.

כיבוש ארץ ישראל והתיישבות בה;

אלא שסדר הכתוב (שהקדים את הציווי ד"וירשתה וישבת בה" לפני הציווי ד"ולקחת מראשית כל פרי האדמה") "מגיד שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה".

כב. אמנם, עדיין צריך להבין:

מכיון שהחייב הביכורים אינו אלא לאחר כיבוש וחלוקה — כו"כ שנים לאחר הכניסה לארץ, שבע שכבשו ושבע שחלקו, י"ד שנה, ונוסף לכך צריכים להמתין ג' שני ערלה עד שיוכלו להביא ביכורים — א"כ, מדוע כולל הכתוב ציווים אלו (הציווי ד"וירשתה וישבת בה" והציווי ד"ולקחת מראשית כל פרי האדמה") בחדא מחתא ובהמשך אחד, בה בשעה שיש ביניהם הפרש זמן ארוך ביותר?!

והביאור בזה:

מצינו במדרשי חז"ל¹²³ שאילו זכו ישראל להכנס לארץ ע"י משה רבינו — הי' נעשה כיבוש (וחלוקת) הארץ תיכף ומיד.

וכן מוכח בפשוטו של מקרא — כפי שמצינו בס"פ חוקת¹²⁴ "וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנותי ויורש את האמורי אשר שם", ופרש"י: "המרגלים לכדוה, אמרו... בטוחים אנו בכח תפלתו של משה להלחם". כלומר, אף שמשה רבינו שלחם לרגל בלבד — נלחמו וכבשוה מיד [נחבל על זמן — טענו הם — לחזור למשה רבינו ולומר "עלה נעלה וירשנו אותה", ואח"כ יצטרכו לחזור שוב כדי להלחם ולכבשה, מוטב לכבשה מיד], וכל זה — "בכח תפלתו של משה".

ומזה מובן גם בנוגע לכיבוש הארץ כולה — שאילו הי' הדבר נעשה ע"י משה רבינו, לא הי' הדבר לוקח שבע שנים, כי אם תיכף ומיד. ובמכש"כ וק"ו: כיבוש יעזר הי' לאחר חטא המרגלים, ואעפ"כ כבשוה מיד, ועאכו"כ לולי חטא המרגלים וכו', שאז היו זוכים להכנס לארץ מיד ע"י משה רבינו — בודאי הי' הכיבוש דכל ארץ ישראל מיד.

ועפ"ז: מ"ש בפרשתנו "והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה" — הרי הפירוש בזה (לא אחרי י"ד שנה כי אם) תיכף ומיד. וזהו הדיוק בלשון רש"י "שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה" (סתם), ולא כתב "י"ד שנה של כיבוש וחילוק" (כמ"ש לפני¹²⁵) — מפני שהמדובר הוא אודות כיבוש וחלוקה תיכף ומיד.

[וואף שהמדובר ב' תבוא הוא לאחר שכבר ידעו שלא יכנסו לארץ ע"י

(123) ראה ספרי דברים א, ב. וראה גם לקו"ש ח"ט ס"ע 9 ואילך. (124) כא, לב.

משה — הרי כבר פירש רש"י בהתחלת פ' בהר שכל פרטי המצוות "מסיני היו כולם, כללותיהן ודקדוקיהן" (אלא ש"חזרו ונשנו בערכות מואב"), ונמצא, שכאשר נאמר הציווי ד"וירשתה וישבת בה" בסיני (לפני חטא העגל, חטא המרגלים וכו') — ה' זה תיכף ומיד].

ולכן, גם חלות חיוב הביכורים והבאתם בפועל היתה צריכה להיות תיכף ומיד (דלא כשמיטה שבהכרח שתהי' לאחר ש"ש שנים תזרע שדך"). ועפ"ז: פס"ד הספרי¹²⁵ שחיוב הביכורים הוא "מיד" — יש לומר שפירושו מיד כפשוטו, שאינו מחוסר זמן כי אם רק מעשה, ואין סתירה מדברי הגמרא¹²⁶ (ופרש"י) שלא נתחייבו בביכורים עד לאחר ירושה וישיבה — מפני שגם הירושה והישיבה היתה תיכף ומיד*.

ומה שצריך להמתין ג' שני ערלה, וא"כ, כיצד יכול להיות החיוב דביכורים תיכף ומיד — הרי:

(א) רש"י מפרש "מראשית" — ולא כל ראשית, שאין כל הפירות חייבין בביכורים אלא שכעת המינים בלבד . . ארץ חטה ושעורה וגו'". ומכיון שבנוגע ל"חטה ושעורה" (ב' מינים ראשונים) לא שייך האיסור דג' שני ערלה — הרי מיד כשנכנסו לארץ היו יכולים לזרוע חטה ושעורה, ובמשך זמן קצר — שבועות מספר — היתה להם תבואה מן המוכן כדי לקיים מצות ביכורים.

(* ויש להוסיף בזה:

התנאי שחיוב הביכורים אינו אלא לאחר שכבשו וחלקו [לאחר י"ד שנה, ואפילו את¹²⁷ שכאו"א שנתישב בחלקו נתחייב מיד מבלי לחכות שכולם יתיישבו — הרי מכיון שהחלוקה התחילה לאחר גמר הכיבוש, כפשוטו הלשון: שבע שכבשו ואח"כ] שבע שחלקו, יש להמתין עכ"פ שבע שנים] — הרי זה שייך רק בחלק הארץ שהוא במצות חילוק, משא"כ "דושנה של יריחו" שהובטחה וניתנה בפועל לבני יתרו (כמובא גם בפרש"י עה"ת¹²⁸ — פש"מ) מיד כשנכנסו לארץ*, הרי מכיון שאינה במצות חילוק — נמצא, שאכן נתחייבה בביכורים** בפועל מיד כשנכנסו לארץ. וכל זה שייך בנוגע ל"דושנה של יריחו" בלבד, משא"כ חכרון שלא נתחלקה מפני שהובטחה לכלב¹³¹ וכן ירושלים (למ"ד שלא נתחלקה לשבטים¹³²) — כי: חכרון — היתה "טרשין"¹³³, משא"כ "דושנה של יריחו". וירושלים — נכבשה לאחר זמן, משא"כ יריחו שנכבשה "מיד".

(* ואף שלשון רש"י הוא "כשהיו ישראל מחלקין את הארץ ה' דושנה של יריחו . . נתנוהו לבני יתרו" (ולא מיד כשנכנסו) — אין הכרח שגם להספרי כן הוא.

(** ואף שבני יתרו היו גרים, ולפרש"י¹²⁹ "מביא ואינו קורא" — הרי מפורש הטעם שאינו יכול לומר "לאבותינו לתת לנו", ובני יתרו יכולים לומר כן, מפני שנתגייר קודם הכיבוש¹³⁰. (עכ"פ י"ל כן — לתרץ הספרי שהי' מיד בפועל ג"כ).

125 פרשתנו עה"פ כו, י. 126 קירושין לו, ב. 127 ראה לקו"ש ח"ט ע' 154. 128 בהעלותך י. לב. 129 פרשתנו כו, יא. 130 ראה אנציקלופר' תלמודית (כרך ו) ע' גר ס"ב (ע' רנ"ח). ורש"י. 131 פרש"י שלח יג, כג. רברים א, לו. 132 יומא יב, א. מגילה כו, א. רמב"ם הל' בית הבכירה פ"ז הי"ד. ועוד. 133 פרש"י שלח שם.

(ב) גם בנוגע לשאר המינים ששייך בהם איסור ערלה — הרי מפורש בקרא¹³⁴ "כרמים וזיתים אשר לא נטעת ואכלת ושבעת", ובהם — אין צריך לחכות ג' שני ערלה וכו', כי אם "ואכלת ושבעת" מיד.

כג. הביאור בהתחלת פ' כהר — "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה":

על התיבות "שבת לה" — מפרש רש"י: "לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית".

ולכן, אין כל חידוש אצל הבן חמש למקרא בכך שהכתוב מקדים "ושבתה הארץ שבת לה" לפני שנאמר "שש שנים תזרע שדך" — מפני שכן נאמר גם בציווי דשבת בראשית: "זכור את יום השבת לקדשו ששת ימים תעבוד גו'"¹³⁵, וזאת — אף שהסדר הוא שתחילה היו (וישנם) ששת ימי בראשית ("ששת ימים תעבוד") ואח"כ בא יום השבת.

וטעם הדבר — בפשטות:

הסדר הוא — שבתחילה אומרים את כללות הענין, ואח"כ — פרטי הענין. ובנדו"ד: בתחילה נאמר כללות הציווי "זכור את יום השבת לקדשו", ואח"כ באים פרטי הדברים — "ששת ימים תעבוד גו' ויום השביעי שבת לה' אלקיך". ועד"ז בנוגע לשמיטה ("שבת הארץ"): בתחילה נאמר כללות הציווי "ושבתה הארץ שבת לה'", ואח"כ באים פרטי הדברים — "שש שנים תזרע שדך גו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהי' לארץ שבת לה'".

כד. בהמשך להמדובר לעיל אודות הכניסה לארץ, כיבוש וחלוקה וכו' — הרי כל הענינים הגשמיים תלויים בהכנה שע"י העבודה הרוחנית אשר בארץ ישראל, ובכללות — לפעול שהיושבים בה יהיו במעמד ומצב הראוי והמתאים ל"ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", עי"ז שמתנהגים ע"פ התורה — נגלה דתורה ופנימיות התורה — "ארץ החיים" — גם יחד.

ומובן, שענין זה שייך גם ליהודים שנמצאים עדיין בחוץ לארץ — ע"י העזר והסיוע בממונם עבור עניני ארץ ישראל. והרי ידוע גודל העילוי דצדקת ארץ ישראל, "ארץ החיים"¹³⁶ — כמבואר בארוכה בכו"כ מאגרותיו של אדמו"ר הזקן.

ובקשר לזה — הרי כאן המקום להזכיר אודות המסיבה ("דינער" — בלשון המדינה) שתתקיים לאחר השבת, ביום ראשון, לטובת "כולל חב"ד", שבוה ישנה המעלה המיוחדת והנפלאה דצדקת ארץ ישראל.

(134) ואתחנן ו, יא. (135) יתרו כ, ט. (136) ראה אדריג ספל"ד.